

Ivan Stoilković, predsednik DPS, o položaju Srba u Makedoniji

Put u Sobranje

Novi Ustav omogućio im ravnopravnost. U Makedoniji živi više od 45 hiljada Srba, a najviše u Skoplju

Do prošle godine bili su samo državljani Makedonije, ali su posle usvajanja Ohridskog sporazuma postali ravnopravni građani bivše jugoslovenske republike. Za život Srba u Makedoniji najvažnije je, prema rečima Ivana Stoilkovića, predsednika Demokratske partije Srba, što su posle deset godina stekli pravo na ravnopravnost, što im je omogućio novi Ustav Makedonije.

Ustavnim amandmanom iz Ohridskog sporazuma predviđeno je da pripadnici nacionalnih zajednica budu prisutni, u svim organima vlasti, pa i u najvišoj instituciji, Sobranju Makedonije.

- Samo su Srbi bili izostavljeni iz Ustava, zaslugom tadašnje vlasti u Makedoniji. Pretpostavljam da je to bila smišljena priča da bi se Srbi devedesetih godina izazvali na reakciju, kako bi se crna medijska slika o Srbiji proširila i na Makedoniju. Tadašnje vlasti u Srbiji su „preporučile“ da takvo stanje prihvatimo i ne dižemo mnogo prašinu.

Koliko se Vlada Srbije zalaže za Srbe u Makedoniji?

- Prethodna vlast nije održavala kontakt sa pripadnicima srpske nacionalne zajednice u Makedoniji. Sada se stanje promenilo. Sadašnja Republička i Savezna vlada pokazuju interes za položaj Srba u Makedoniji, kao i spremnost da pomognu, kako bi mi realizovali naše društvene i nacionalne ciljeve. Vlada Srbije je direktnom aktivnošću pomogla da se ostvari jedinstvo Srba u Makedoniji, a naš ključni interes je, da kao parlamentarna stranka, učestvujemo u radu najvišeg zakonodavnog tela.

Kakva je komunikacija između Makedonije i Srbije?

- Mi pratimo sve što se dešava u Srbiji preko kablovske televizije. Do sada je to bilo uglavnom jednosmerno. Što južnije, to tužnije. U proteklih deset godina, srpska privreda je preko Makedonije „izlazila“ u svet. Sada Srbija krupnim koracima ide prema evropskim integracijama, a Makedonija pokazuje više interesovanja za saradnju sa Srbima.

Da li su vam kao nacionalnoj zajednici zagarantovana mesta u parlamentu?

- To je naša inicijativa koju podržava EU i Oebs, ali o tom predlogu treba da se izjasne četiri stranke potpisnice Ohridskog sporazuma. Očekujemo da se to realizuje u septembru, kada je planirano da se održe izbori.

Kada je osnovana vaša partija?

- Proslavili smo 16. marta deset godina postojanja. DPS je prva politička partija registrovana u nezavisnoj Makedoniji, a ja sam na njenom čelu šest meseci. Prema statističkim podacima mi smo politička partija koja se nalazi na šestom mestu po rejtingu i za nas bi u ovom trenutku glasalo 2,7 odsto biračkog tela Makedonije, ako uzmemo u obzir da u Makedoniji ima 1.650.000 birača, što znači da bi za nas glasalo oko 45 hiljada građana.

Na koliko mesta u Sobranju računa vaša stranka?

- Maksimum četiri, a minimum dva.

U kojim delovima Makedonije ima najviše Srba i kako oni žive danas?

- Najviše Srba ima u Kumanovu i Skopskoj Crnoj Gori, ali ne treba zapostaviti ni Skoplje, jer bar polovina, od popisanih naših birača, živi u tom gradu. Po popisu iz 1994. godine, u Makedoniji žive oko 45 hiljada Srba. Međutim, postoje velike primedbe na tok popisa, a novi je planiran za proleće sledeće godine. Po tom popisu, utvrđeno je da ima oko 80 hiljada Turaka, a 20,5 hiljada Albanaca.

A kako su živeli u poslednjih deset godina?

- Srbi u Makedoniji su bili potpuno isključeni iz političkog i javnog života. Bili smo odgovorni za ono što se događalo van Makedonije, a imalo je veze sa Srbima. Konstantno je nametan sistem kolektivne odgovornosti za događaje u prethodnoj Jugoslaviji. Ta priča je sada doživela debakl. Kada su prošle godine Albanci kojima je Makedonija u poslednjih deset godina bila majka, a nama maćeha, izvršili „oceubistvo“ neke stvari su se promenile.